Ministerie van Buitenlandse Zaken

TER BESLISSING

Datum
22 augustus 2024

Opgesteld door
Bescherming persoonlijke levenssfeer

Plandatum/Deadline Kamer

Bijlage(n)
1

Aan R
Van Bescherming persoonlijke levenssfeer
Via
Kopie aan M,
Afgestemd met Bescherming persoonlijke levenssfeer

nota

Intensivering steun Oekraïense energie-infrastructuur

Aanleiding

Uw akkoord op de Intensivering steun Oekraïense energie-infrastructuur gefinancierd uit de beschikbaar gestelde middelen uit de Voorjaarsnota 2024.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de verzending van bijgevoegde Kamerbrief

Toelichting

U bent 27 juli 2024 akkoord gegaan met de volgende invulling van de toegewezen BHO-middelen voor Oekraïne:

- De aanschaf van gasturbines via de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (hierna: EBRD) i.s.m. energiebedrijven in Oekraïne ter waarde van EUR 29,5 miljoen;
- De continuatie van Nederlandse in-kind leveringen van materialen voor reparaties voor de Oekraïense energie-infrastructuur ter waarde van EUR 20 miljoen;
- De gecoördineerde internationale levering van onder meer onderdelen voor reparaties, gasturbines en brandstof via het Ukraine Energy Support Fund (hierna: UESF) ter waarde van EUR 45 miljoen;

Uw voorganger is akkoord gegaan met de volgende invulling van de toegewezen BHO-middelen voor Oekraïne:

- Kritieke herstel (energie)infrastructuur:
    - EUR 55 miljoen ten behoeve van reparaties van energie-infrastructuur, wegen, bruggen, onderdak, scholen en ziekenhuizen; via het *Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction and Reform Trust Fund* (URTF) van de Wereldbank
    - EUR 20 miljoen ten behoeve van financiering voor Oekraïense energiebedrijven via de EBRD.
- Humanitaire hulpverlening:

  - EUR 15 miljoen ten behoeve van noodhulp via het *Ukraine Humanitarian Fund van OCHA;*
  - EUR 10 miljoen ten behoeve van humanitaire bijstand, geestelijke gezondheidszorg en psychosociale steun via met name het *International Committee of the Red Cross* en de Wereldgezondheidsorganisatie;
  - EUR 10 miljoen ten behoeve van humanitaire ontmijning
- 5 miljoen voor technische assistentie t.b.v. implementatie financieel-economische hervormingen Oekraïne

Verdere toelichting

Met de toekenning door het kabinet van de extra middelen voor Oekraïne aan de BHO-begroting bij de voorjaarsbesluitvorming is de ad hoc benadering van verschillende steunpakketten ten einde gekomen. Door middel van deze steuninitiatieven is voor EUR 348 miljoen van de EUR 400 miljoen vastgelegd.

Door de toegenomen aanvallen van Rusland op de Oekraïense energie-infrastructuur is de Oekraïense capaciteit om energie te genereren gehalveerd, met ernstige gevolgen voor de economie, de maatschappij en de capaciteit om vol te houden. Dit met grote gevolgen (o.a. langdurige black-outs) voor de maatschappij en de economie. Voor Oekraïne is hulp voor kritiek herstel op dit vlak de grootste prioriteit.

Het ministerie van Economische Zaken is juni jl. op missie geweest in Oekraïne om opties te onderzoeken om de Oekraïense energie-infrastructuur te steunen. Het beeld is dat vooral behoefte is aan 1) herstel van grote, beschadigde energiecentrales, 2) decentrale energieopwekking, omdat dit moeilijker uit te schakelen is dan grote centrales, en 3) back-up generatoren voor infrastructuur als waterbedrijven en verwarmingsbedrijven. Hieruit en uit internationaal overleg (*Multi-Donor Agency Coordination Platform*) blijkt dat de snelste manier om Oekraïne te steunen een combinatie is bestaande uit:

1. De aanschaf van tweedehands gasturbines via de EBRD in samenwerking

   Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
2. De gecoördineerde internationale levering van onderdelen voor reparaties, van gasturbines en van brandstof via het *Ukraine Energy Support Fund* (UESF). Internationale en diplomatieke belangen
3. Nederlandse leveringen van spullen en materialen (zogeheten *in-kind* steun) die rechtstreeks gestuurd worden voor reparaties.

Internationale steun tot dusver voor de energiesector

Internationaal is tot dusver ca. EUR 3 miljard aan steun voor de energiesector geleverd. De totale schade eind december 2023 aan de energiesector bedroeg waarna de schade fors is opgelopen door de recente, grootschalige aanvallen. Een aantal grote landen voert de steun daarom nu op.

Internationale en diplomatieke belangen

Desondanks wordt conservatief ingeschat dat Oekraïne op korte termijn nog eens meer dan nodig heeft, terwijl de schade blijft oplopen.

Nederlandse steun tot dusver voor de energiesector

Nederland heeft sinds 2022 circa EUR 220 miljoen steun geleverd aan het herstel van de energie-infrastructuur. Daarmee heeft Oekraïense gasdistributeur *Naftogaz* met hulp van de EBRD ca. 400 miljoen kubieke meter gas kunnen inkopen voor licht, warmte en stroom voor bedrijven, huishoudens en ziekenhuizen. Nederland heeft ook de Oekraïense netbeheerder *Ukrenergo* via de EBRD van steun voorzien ten behoeve van reparaties aan het energienet. Bilateraal heeft het ministerie van Economische Zaken doorlopend onderdelen geleverd ten behoeve van het herstel van het Oekraïense elektriciteitsnetwerk: er zijn in totaal tot dusverre 208 vrachtwagens aan goederen geleverd voor het Oekraïense elektriciteitsnet en nieuwe leveringen zijn in voorbereiding.

Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie

Details steun-categorieën

1 Aanschaf gasturbines via de EBRD

Volgens het *Multi-Agency Donor Coordination Platform* is de snelste manier om energiecapaciteit te genereren decentrale productie van elektriciteit uit gas door middel van gasturbines of gaszuigermotoren.

Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie

Nederland heeft sinds de oorlog een nauwe samenwerking ontwikkeld met de EBRD. Per direct kan EUR 9.5 miljoen aan steun verleend aan de EBRD, en per 1 januari 2025 nog eens EUR 20 miljoen, waarbij de toezegging nu de EBRD instaat stelt de aankoop van de turbines te starten waardoor geen onnodige vertraging van een half jaar ontstaat. Parallel lopen gesprekken met de EBRD om te kijken wat het Nederlandse bedrijfsleven kan betekenen in de steunverlening via deze instelling.

2 Gecoördineerde steun via het Ukraine Energy Support Fund (UESF)

Het *Ukraine Energy Support Fund* is op verzoek van de Europese Commissie en in samenspraak met het Oekraïense ministerie van Energie opgericht om de gevolgen van de Russische aanvallen op kritieke energie-infrastructuur op te vangen. Het fonds zorgt voor de aankoop van onderdelen voor reparaties van (kolen)centrales; onderdelen voor nieuwe energieproductie (gasturbines); voertuigen voor herstelwerkzaamheden; beschermingsmateriaal voor energiecentrales; en brandstof voor energiebedrijven.
Het wordt beheerd door het secretariaat van de Energy Community, een internationale organisatie waarvan o.a. Oekraïne en de Europese Commissie lid zijn. De meerderheid van de Europese lidstaten en ook de VS en Canada hebben al aan Ukraine Energy Support Fund van het secretariaat gedoneerd, voor een totaalbedrag van EUR 500 miljoen.

Internationale en diplomatieke belangen

3 In-kind leveringen onderdelen door het ministerie van Economische Zaken

Nederland heeft sinds de winter van '22 voor EUR 40 miljoen aan middelen toegekend voor in-kind leveringen. De lopende inzet stopt per einde jaar. Continuatie van bilaterale leveringen worden door Oekraïne als noodzakelijk gezien. De huidige regeling met het ministerie van Economische Zaken loopt echter eind 2024 af.

Financiële en economische belangen van de staat

Op 7 juni jl. is de Kamer geïnformeerd over aanvullende steun aan Oekraïne voor 2024 ter waarde van EUR 138 miljoen als invulling van de toegekende middelen tijdens voorjaarsnota. In deze Kamerbrief werd ook een nieuwe ronde van de Ukraine Partnership Facility aangekondigd waarin energie als sector is toegevoegd: Nederlandse bedrijven kunnen nu ook subsidie krijgen voor wederopbouwprojecten in de energiesector in Oekraïne.

Datum
22 augustus 2024